

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

ครั้งที่ ๑๒

วันพุธที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายก้านรงค์ จันทิก	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๖. นายประมุต สุตะบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลตำรวจเอก วชิรพล ปราสการราชกิจ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายสีมา สีมานันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. พลเรือเอก กฤษฎา เจริญพานิช	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา	
๑๔. พลอากาศเอก ทรงธรรม โชคคณาพิทักษ์	
๑๕. พลอากาศเอก ธงชัย แฉล้มเขตร	
๑๖. พลเรือเอก ธีรธร ขจิตสุวรรณ	
๑๗. นายนิติไชย เกษมมงคล	
๑๘. ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต	
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	
๒๐. พลเอก โปฏก บุนนาค	
๒๑. พลตำรวจเอก พิชิต วรรณเดชะคุปต์	
๒๒. นายภัทร คำพิทักษ์	
๒๓. นายภาณุ อุทัยรัตน์	
๒๔. พลเอก มารุต ปิยะโชติสิงห์	
๒๕. พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง	
๒๖. พลอากาศเอก สุทธิพันธ์ กฤษณคุปต์	

๒๗. นางสาวสุภา ปิยะจิตติ
๒๘. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก
๒. พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์
๓. พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ
๔. พลเอก วลิต โรจนภักดี
๕. พลเอก สรรชัย อจลานนท์
๖. พลอากาศเอก สุทธิพงษ์ อินทริยงค์
๗. พลเอก ออกนิษฐ์ หมั่นสวัสดิ์

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายประสพ พงษ์ศิริวักย
๒. นายมานะ นิมิตรมงคล
๓. นายวิเชียร ชูบไธสง
๔. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์

ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

๑. นายสุรพงษ์ อินทรถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๒. นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ	ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ
๓. นายอภิชาติ ปุณยธัญพงศ์	พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ
๔. นางสาวอพาลินท์ ลิ้มเนศกุล	พนักงานสอบสวนชำนาญการ
๕. นายอนันต์ ประภาศิริ	พนักงานสอบสวนชำนาญการ
๖. นางสาวอลิสา รักบ้านเกิด	เจ้าหน้าที่การต่างประเทศปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล	ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร
๒. พันตำรวจเอก สมควร พิงทรัพย์	ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
๓. นายวิฑูร สุรวัฒนานันท์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร
๔. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายสีมา สีมานันท์
๕. ร้อยโท ธีรธรรม วรรณโกวิท	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลเรือเอก กฤษฎา เจริญพานิช
๖. นายสมเจตน์ แก้วแสงใจ	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต
๗. พันตำรวจตรี ปุณณวิช อรรคนันท์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ตามข้อบังคับการประชุม คือ

นางธัญญา ศรีสุพรรณ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๓
สำนักกรรมการ ๒ |
|--------------------|---|

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการการวิสามัญฯ ครบองค์ประชุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ได้กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

- บุคคลภายนอกขออนุญาตเข้าร่วมประชุม คือ

๑.๑ พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล	ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์
๑.๒ พันตำรวจเอก สมควร พิงทรัพย์	ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
๑.๓ นายวิฑูร สุวัฒนนันท์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร
๑.๔ นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายสีมา สีมานันท์
๑.๕ ร้อยโท อธิธรรม วรรณโกวิท	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลเรือเอก กฤษฎา เจริญพานิช
๑.๖ นายสมเจตน์ แก้วแสงใจ	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
ศาสตราจารย์คลินิกพิเศษ นันทจิต
๑.๗ พันตำรวจตรี ปุณณวิช อรรคนันท์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา

ที่ประชุมอนุญาต

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

๒.๑ รับรองบันทึกการประชุม

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข และมีมติให้เผยแพร่บันทึกการประชุมได้

๒.๒ นำเสนอร่างบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันศุกร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เมื่อที่ประชุมได้พิจารณาระเบียบวาระที่ ๒ เสร็จเรียบร้อยแล้ว พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้เข้าร่วมประชุมและดำเนินการประชุมต่อในระเบียบวาระที่ ๓ สรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ ระยะเวลาและแผนงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติวางแผนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการวิสามัญไว้ดังนี้

๓.๑.๑ ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ แผนงานพิจารณาส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร้ายแรงผิดปกติ (มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๒๒) และบทพจนหมวด ๙ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๑๓๗ ถึงมาตรา ๑๕๘)

๓.๑.๒ ครั้งที่ ๑๔ วันศุกร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ แผนงานพิจารณาบทนิยามศัพท์ มาตราที่รอการพิจารณา และบทเฉพาะกาล

๓.๑.๓ ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ แผนงานพิจารณาหมวด ๒ การไต่สวน (มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๗๕) โดยเชิญผู้ชี้แจง คือ

๓.๑.๓.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (มาตรา ๖๑)

๓.๑.๓.๒ ศาลปกครอง (ประเด็นวินัย และมาตรา ๑๒๑)

๓.๑.๓.๓ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ประเด็นวินัย)

๓.๑.๔ ครั้งที่ ๑๖ วันพฤหัสบดีที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ แผนงานพิจารณา

๓.๑.๔.๑ หมวด ๖ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม (มาตรา ๑๒๓ ถึงมาตรา ๑๒๖)

๓.๑.๔.๒ หมวด ๗ การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (มาตรา ๑๒๗ ถึงมาตรา ๑๓๒) และ

๓.๑.๔.๓ หมวด ๑๐ กองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๑๕๔ ถึงมาตรา ๑๕๘)

โดยเชิญผู้ชี้แจง คือ กรมบัญชีกลาง (มาตรา ๑๔๗) และสำนักงบประมาณ (มาตรา ๑๘๖)

๓.๑.๕ ครั้งที่ ๑๗ วันศุกร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ แผนงานเชิญผู้แปรญัตติ และพิจารณาร่างรายงานของคณะกรรมการการ

ทั้งนี้ วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ เสนอรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญต่อคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวาระของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๑.๖ ครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ในวาระของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ถ้ามี)

๓.๑.๗ ครั้งที่ ๑๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ พิจารณามอบหมายผู้ชี้แจงประเด็นต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๑.๘ ครั้งที่ ๒๐ วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ พิจารณามอบหมายผู้ชี้แจงประเด็นต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ทั้งนี้ วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ บรรจรรยาเป็ยบวระการประชุม คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ บรรจรรยาเป็ยบวระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๒ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. (บทวนประเด็นการแจ้งข้อกล่าวหากรณียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน)

มาตรา ๑๑๒

รอกการพิจารณา

ประเด็นรอกการพิจารณาความเห็นของกรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามี เจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ ได้รับมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ยื่นทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๙ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๔๙ วรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะ สนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐาน หรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และ ในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายยผิตปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายยผิตปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๐๗ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งกำหนดเวลาที่ขยายให้ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสามสิบวัน เมื่อครบกำหนดดังกล่าวแล้วถ้าผู้นั้นยังไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้สำนักงานเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป

เมื่อปรากฏว่าบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินหรือเอกสารประกอบที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่ครบถ้วนหรือมีข้อมูลคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์อันเชื่อได้ว่ามีเจตนาปกปิดทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมายแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้องภายในระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด

มาตรา ๑๐๘ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก และเมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งต่อไป ให้ตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งก่อนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาที่จะต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(ก) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(ข) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

มาตรา ๒๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่

วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยฉ้อโกง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ แม้ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานนั้นแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อธิบายค่า ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มีใช้การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) **คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน**

มาตรา ๒๑ คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย

(๒) เรื่องที่ถูกล่ามหา

(๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ

(๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๕ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว **ให้อายุความสะดุดหยุดลง**

ในกรณีผู้ถูกล่ามหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล **มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกล่ามหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ**

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ **มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ**

มาตรา ๒๖ **ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** มีข้อความที่เป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับ

การทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

มาตรา ๒๗ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.

แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้ตัวมา หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัดโดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร ให้ศาลประทับรับฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

..... ฯลฯ.....

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

..... ฯลฯ.....

มาตรา ๑๓ ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล **มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ**

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๑๕ **ฟ้อง** ต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็น **การกล่าวหา** เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นความผิดคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

ในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งรายงานและสำนวนการ

สอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ.....

(๖) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามหมวด ๓ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

.....ฯลฯ.....

การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการตรวจสอบตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๔/๑) (๔/๒) และ (๖) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้พนักงานไต่สวนเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานไต่สวนดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๒๖ ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(๒) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหามีมูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตาม (๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้พนักงานไต่สวน

การดำเนินการแทนก็ได้การดำเนินการของพนักงานไต่สวนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑) ให้ประธานกรรมการและกรรมการ เป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย

(๒) ให้อนุกรรมการ พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานหรือการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และพนักงานไต่สวน เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนด้วย โดยในการจับและคุมขังบุคคล คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย อาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นหรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในการจับ คุมขังและการปล่อยชั่วคราว สำหรับการจัดการให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามดำเนินคดี ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

ประเด็นที่หนึ่ง การมอบอำนาจ

กรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ ได้บัญญัติให้การแจ้งข้อกล่าวหาเป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น การบัญญัติมาตรา ๑๑๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จึงต้องเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือหากจำเป็นที่จะต้องมีการมอบหมาย ควบคุมมอบหมายกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการ

การบัญญัติมาตรา ๖๙ จะเป็นการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้อนิจฉัยสุดท้าย แต่กรณีตามมาตรา ๑๑๒ ใช้คำว่า “เมื่อปรากฏว่า” ให้คณะกรรมการดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ “ฟ้องศาล” ซึ่งเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ฟ้องศาลแล้ว การแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ จึงเป็นเรื่องทางธุรการที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะไปดำเนินการยื่นฟ้องต่อศาลต่อไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผ่านการพิจารณาและวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มาแล้ว และผ่านกระบวนการเรื่องการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อกล่าวหาแล้ว ดังนั้น จึงขอยืนยันว่า ต้องเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากบัญญัติให้เป็นของ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเกิดปัญหาในการตีความ

อย่างไรก็ดี การแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ เป็นคดีทั่วไปสามารถแจ้งทางไปรษณีย์ได้ เป็นเพียงการดำเนินการที่ต้องการให้ผู้ถูกกล่าวหาารู้ ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการให้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่เท่านั้น

ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ถึงปัจจุบัน การดำเนินการกรณีผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า มีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ขึ้นชมการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๓๑ แต่เดิมกรณียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ต้องแจ้ง

ข้อกล่าวหา เพียงแต่แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องมารายตัวในวันฟ้องคดี แต่เป็นแนวทางใหม่ที่ศาลเป็นผู้กำหนดไว้ “ให้การฟ้องต่อศาลต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา” โดยศาลจะพิจารณาหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดเป็นหลัก หากกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีได้บัญญัติให้สามารถมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ จะไม่สามารถดำเนินการได้

หลักกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แบ่งตำแหน่งและแบ่งการดำเนินคดีต่อศาลออกเป็น ๒ ศาล คือ บางตำแหน่งไปศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บางตำแหน่งไปศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกรณีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกระบวนการอาจไปอยู่ในเขตอำนาจของศาลภาค ซึ่งต้องมีประเด็นเรื่องการเดินทางไปแจ้งข้อกล่าวหาและการลงนามแจ้งข้อกล่าวหา อีกทั้งการแจ้งข้อกล่าวหาจำเป็นต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจน เพราะเป็นคดีอาญา ซึ่งมีไม่ใช่เพียงโทษทางการเมืองเท่านั้น

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กระบวนการดังกล่าวจะเสร็จก่อนที่จะส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยแต่มาตรา ๑๑๒ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จะมีการข้มูลความผิดก่อนที่จะเข้าสู่การวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแจ้งข้อกล่าวหา

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดไว้โดยละเอียด กรณีไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้น ต้องมีการดำเนินการขอให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีเข้ามาชี้แจง โดยผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดจะเป็นผู้ลงนามหนังสือโดยถือว่าสิ่งที่แจ้งให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีมาชี้แจงดังกล่าว เป็นการแจ้งข้อกล่าวหาแบบลดรูป โดยให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาชี้แจง เช่น เหตุใดจึงไม่ยื่นบัญชี หรือเหตุใดจึงปกปิดบัญชี เป็นต้น และหากการดำเนินการดังกล่าวต้องมาดำเนินการที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนกลาง หรือมอบหมายให้กรรมการ ป.ป.ช. คนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามหนังสือ จะทำให้กระบวนการดังกล่าวมีความล่าช้า

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนได้ แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีได้บัญญัติไว้ทั้งนี้ กรณีการจงใจไม่ยื่นบัญชีตามมาตรา ๑๑๒ ต้องเป็นการ “แจ้งข้อกล่าวหา” เพราะมีโทษทางอาญา

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. หากพิจารณาประเด็นมอบอำนาจ รัฐธรรมนูญมีได้บัญญัติไว้โดยชัดเจน แต่หากพิจารณาการดำเนินการตามมาตรา ๖๙ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีการบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาชี้แจงข้อกล่าวหาได้

ดังนั้น การบัญญัติให้มอบหมายกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ ในเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหาอาจเป็นการบัญญัติที่ไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ

๒. การดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ เป็นประเด็นในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปศาล หรือมาพบที่สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อนำตัวไปศาลเท่านั้น เป็นเรื่องของขั้นตอนที่เป็น การดำเนินการภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยไปแล้วว่า บุคคลดังกล่าวจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

๓. การบัญญัติให้การแจ้งข้อกล่าวหาเป็นหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจทำให้เกิดปัญหามีถ้อยคำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และส่งผลกระทบต่อความร้ายแรง ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาควรแก้ไขเพิ่มเติมเพียงการมอบหมายให้ “กรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมาย” เพราะประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเป็นเพียงปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

๔. แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอีกทางหนึ่ง คือ การแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ เป็นเพียงวิธีการและเรื่องปฏิบัติ ซึ่งสามารถแจ้งข้อกล่าวหาทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่ เพราะกรณีดังกล่าวไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อกล่าวหาต่อหน้าดังเช่นกรณีของพนักงานสอบสวน

๕. ตามมาตรา ๖๙ อาจเป็นเรื่องคดีอาญาและพ่วงคดีอื่น แต่ตามมาตรา ๑๑๒ ให้ดำเนินการ “แจ้งข้อกล่าวหา” ซึ่งหากพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการ “แจ้งข้อกล่าวหา” อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้งจะมีการออกหลักเกณฑ์และวิธีการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกชั้นหนึ่ง

ประเด็นที่สอง ประเด็นแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งมติ

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งประเด็นซักถามว่า ควรมีความชัดเจนว่า การดำเนินการก่อนแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีมติ ๒ ครั้งหรือไม่ เช่น ลงมติครั้งที่ ๑ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถแก้ข้อกล่าวหาหรือชี้แจงข้อกล่าวหาก่อน และลงมติครั้งที่ ๒ เพื่อแจ้งข้อกล่าวหา เป็นต้น ทั้งนี้ หากต้องลงมติ ๒ ครั้ง จะเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ได้ตอบประเด็นซักถามว่า จะเห็นได้ว่าการดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ จะไม่มีอัยการเข้ามาเกี่ยวข้องเลย เป็นเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับศาลเท่านั้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการพิเศษ เป็นเรื่องของการดำเนินการตามหลักทางจริยธรรม แต่มีเรื่องของความผิดเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะรัฐต้องการบังคับให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำการ ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่จะเป็นจะต้องมีความผิดอาญา เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้บุคคลดังกล่าวเข้าสู่ระบบและจะไม่เกิดคดีอาญาเกิดขึ้น ทั้งนี้ ในต่างประเทศ

จะไม่มีคามผิดทางอาญา แต่เป็นเรื่องกระบวนการแสดงให้เหถึงพฤติกรรมที่ติงามของผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงที่จะต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อความโปร่งใสและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

ทั้งนี้ การดำเนินการตรวจสอบจะเป็นการดำเนินการตั้งแต่มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๐ และ “เมื่อปรากฏว่า” มีการจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินการต่อไป

อนึ่ง การดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องลงมติให้ “แจ้งข้อกล่าวหา” อย่างไรก็ดี การดำเนินการตามมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๐๘ เป็นกระบวนการตรวจสอบและแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ดังนั้น การดำเนินการในมาตรา ๑๑๒ จึงต้องมีการแก้ข้อกล่าวหาอีก

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า การดำเนินการตรวจสอบและชี้แจงข้อกล่าวหา หรือโต้แย้งข้อกล่าวหาจะเป็นการดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องดำเนินการก่อนมาตรา ๑๑๒ เมื่อดำเนินกระบวนการจนครบแล้ว จึงยื่นเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งเป็นเพียงพิธีการเท่านั้น

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๖๙ กับมาตรา ๑๑๒ มีความแตกต่างกัน โดยมาตรา ๑๑๒ จะเป็นการวินิจฉัยแล้ว ซึ่งต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบก่อน โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรวบรวมข้อมูลตามหลักเกณฑ์และวิธีการมาแล้ว และแจ้งผู้ถูกกล่าวหาได้โต้แย้งหรือชี้แจงแล้ว จึงยื่นเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า คดีมีมูลความผิดหรือไม่ และเสนอผลสรุปข้อมูลดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีมติชี้มูลความผิดและฟ้องคดีต่อศาลว่า ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวจงใจไม่ยื่นบัญชี หรือยื่นบัญชีอันเป็นเท็จ หรือมีพฤติการณ์ใด ๆ จึงดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ เพื่อ “แจ้งข้อกล่าวหา” และดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ต่อไป ซึ่งกระบวนการได้ดำเนินมาจบ จนสามารถสั่งฟ้องคดีต่อศาลได้แล้ว จึงต้อง “แจ้งข้อกล่าวหา” ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ส่วนศาลสั่งรับหรือไม่รับคำฟ้อง หรือผู้ถูกกล่าวหาจะไปหรือไม่ไปศาล หรือดำเนินการแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลอย่างไรเป็นกระบวนการต่อไป

แต่กรณีการดำเนินการเรื่องร่ำรวยผิดปกติตามมาตรา ๖๙ บัญญัติไว้ต่างกัน คือ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายเห็นว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่า “มีมูลความผิด” ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรให้ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” ให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ

สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย โดยในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรทางไปรษณีย์ ซึ่งจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เช่น กำหนดระยะเวลา ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน ให้ถือว่าเป็นการรับทราบ ซึ่งไม่มีประเด็นปัญหาว่าจะต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงนามทั้ง ๔ คน

๒. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติตามมาตรา ๑๑๒ แล้ว ไม่ต้องมีการปรับฐานความผิดอีก สามารถจัดทำบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงนามรับรองมติดังกล่าวได้ และสามารถออกหลักเกณฑ์การแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบมติทางไปรษณีย์ได้ เป็นเพียงการแจ้งให้เตรียมตัวสู้คดีในศาลเท่านั้น

๓. คำว่า “แจ้งข้อกล่าวหา” ควรอยู่ในกระบวนการตรวจสอบ การฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๐๘ จะเป็นการดำเนินการก่อนมาตรา ๑๑๒ และเมื่อปรากฏชัดแล้วตามมาตรา ๑๑๒ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาไปพบศาลหรือแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลต่อไป จึงต้องมีการดำเนินการทางศาลได้เลย ไม่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมหรือแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้ง ทั้งนี้มีความเห็นว่า อาจแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำจากคำว่า “แจ้งข้อกล่าวหา” เป็น “แจ้งมติ”

๔. หมวดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หากเป็นคดีอาญา การโต้แย้งข้อกล่าวหาจะไม่ใช้การดำเนินการชั้นของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ แต่เป็นการดำเนินการในชั้นของอัยการ การดำเนินการจึงต้องใช้คำว่า “ข้อกล่าวหา” ดังนั้น หลักการจึงต้องอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะเป็นเรื่องของกระบวนการทางอาญาที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหา และอยู่ในอำนาจของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ส่งผลกระทบต่อกรกล่าวหาและเรื่องอายุความประกอบด้วย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า การบัญญัติคำว่า “แจ้งมติ” เป็นเรื่องแนวทางการปฏิบัติงาน แต่ศาลมีแนวทางที่ชัดเจนแล้วว่า ให้ใช้คำว่า “แจ้งข้อกล่าวหา” จึงควรบัญญัติให้ชัดเจน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า เพื่อความชัดเจนว่ากระบวนการพิจารณาข้อโต้แย้งของผู้ถูกกล่าวหาอยู่ในกระบวนการก่อนแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ ควรบัญญัติในมาตรา ๑๐๘ ให้มีความชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการตีความประเด็นการแจ้งข้อกล่าวหาแล้วต้องมีการโต้แย้งข้อกล่าวหาอีก

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติเพิ่มเติมกระบวนการให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินมีสิทธิโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ ทั้งนี้ ในเบื้องต้นเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งแรก และเมื่อมีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งต่อ ๆ ไป ให้ตรวจสอบถึงความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งก่อนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลาที่จะต้องตรวจสอบหรือพิจารณาข้อโต้แย้งให้แล้วเสร็จ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินด้วย”

“มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ และดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

๓.๓ พิจารณาโครงสร้างหมวด ๒ การไต่สวน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอโครงสร้างหมวด ๓ การไต่สวน โดยแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง การตรวจสอบ มาตรา ๔๗ (เป็นกระบวนการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช.)

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับเรื่องร้องเรียน ดำเนินการลงระบบและตรวจสอบเบื้องต้น (แสวงหาข้อเท็จจริง) กรณีรับหรือไม่รับไว้พิจารณาเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัย ซึ่งอาจตั้งองค์คณะย่อยดำเนินการใด ๆ ได้

วินิจฉัยไม่รับ คดีตกไป

วินิจฉัยรับ ดำเนินการต่อไปในส่วนที่สอง

ส่วนที่สอง ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น (การดำเนินการภายในคณะกรรมการ
ป.ป.ช.)

ภายหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยรับเรื่องไว้พิจารณา สามารถ
แบ่งการดำเนินการได้ ๓ ส่วน คือ

(๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนเอง (เรียก “ไต่สวน”)

(๑.๑) ไต่สวนแล้ว**ไม่มีมูล** ดำเนินการยกคำร้อง

(๑.๒) ไต่สวนแล้ว**มีมูล** ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา (มาตรา ๖๙ ถึง
มาตรา ๗๕ ต่อไป)

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายเลขาธิการ หรือพนักงานไต่สวน
(เรียก “ไต่สวนเบื้องต้น”)

(๒.๑) ไต่สวนเบื้องต้นแล้ว**ไม่มีมูล** เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.

วินิจฉัย

(๒.๑.๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยคดี**ไม่มีมูล** ดำเนินการ
ยกคำร้อง

(๒.๑.๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยคดี**มีมูล** ดำเนินการ
แจ้งข้อกล่าวหา (มาตรา ๖๙ ถึงมาตรา ๗๕ ต่อไป)

(๒.๒) ไต่สวนเบื้องต้นแล้ว**มีมูล** เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัย

(๒.๒.๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยคดี**ไม่มีมูล** ดำเนินการ
ยกคำร้อง

(๒.๒.๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยคดี**มีมูล** ดำเนินการ
แจ้งข้อกล่าวหา (มาตรา ๖๙ ถึงมาตรา ๗๕ ต่อไป)

(๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ส่งผู้บังคับบัญชา
พิจารณา มาตรา ๖๓

ส่วนที่สาม แจ้งข้อกล่าวหา (เป็นทางการ)

การดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๙ ถึงมาตรา ๗๕ จะมีการ
แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

แนวคิดการยกเว้น ๒ การไต่สวน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำแนวคิดกระบวนการไต่สวนมาจากการตรวจสอบ
การทุจริตของอัยการประเทศญี่ปุ่นที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการ
รับทราบข่าวการทุจริต สืบหาข้อเท็จจริง รวบรวมข้อมูลโดยยังไม่แจ้งให้เจ้าตัวทราบ จนกว่าจะมี
หลักฐานที่แน่ชัด เพียงพอต่อการวินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดจริง จึงดำเนินการอย่างเป็นทางการ
ทั้งนี้ เนื่องจากการดำเนินการด้านการตรวจสอบทุจริตกระทบต่อสิทธิของบุคคล และไม่ต้องการให้
ผู้ถูกกล่าวหาารู้ตัวก่อนที่กำลังถูกตรวจสอบ เพราะที่ผ่านมาหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้ง

ข้อกล่าวหาแล้ว ต้องมีคำสั่งตั้งพนักงานไต่สวน ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความเห็นว่า ไม่ควรเป็นการดำเนินการเช่นนั้น ควรเป็นเพียงการพิจารณาสืบหาข้อเท็จจริงก่อน

กรณีสิทธิคัดค้านการเป็นประจักษ์กับพนักงานไต่สวนนั้น สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา จะเกิดขึ้นเมื่อรู้ว่าคดีมีมูลหรือไม่มีมูลแล้ว จึงไม่เปลี่ยนหลักการของการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะคดีทุจริตต้องดำเนินคดีทั้งทางวินัยและทางอาญา และเมื่อคดีมีมูลแล้ว จึงแจ้งผู้ถูกกล่าวหาใช้สิทธิคัดค้านต่อไป

อย่างไรก็ดี ข้อห้ามมิให้กรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่มีส่วนได้เสีย หรือมีเหตุอื่นอันอาจ ถูกคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่หรือเข้าร่วมการพิจารณาไต่สวนผู้ถูกกล่าวหา นั้น โดยหลักสุจริตบุคคล ดังกล่าวต้องสามารถชี้แจงได้ว่า มีส่วนได้เสียหรือไม่ หรือมีเหตุให้คัดค้านหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องของ การผิดวินัย ผิดจริยธรรมด้วย และหากมีกรณีดังกล่าวแล้วกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่แจ้ง แล้วไปดำเนินการไต่สวนหรือชี้มูล ผู้ถูกกล่าวหาย่อมมีสิทธิที่จะโต้แย้งคัดค้านได้ตามมาตรา ๕๖ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะตรวจสอบคุณสมบัติตนเอง อนึ่ง การร้องคัดค้านย่อมสามารถดำเนินการได้ตลอด แม้จะเป็นการดำเนินการในชั้นศาล

ทั้งนี้ การร้องคัดค้านเป็นเรื่องจริยธรรมต้องห้าม ตามมาตรา ๕๖ ได้วางหลักการไว้ให้ ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินการไต่สวน เมื่อเห็นคำสั่งแล้วมีความเห็นว่า ตนจะเข้าข่ายตามมาตรา ๕๖ ที่เป็นหลักการที่ได้วางไว้ตั้งแต่ต้น ต้องแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า “ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง” และเมื่อมี เรื่องกล่าวหาเข้ามาสู่ระบบ ตนถูกตั้งเป็นพนักงานไต่สวนหรือเป็นกรรมการโดยเห็นว่า “ตน” มีส่วน ได้เสียต้องขอถอนตัวจากการดำเนินการดังกล่าว

ในการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงนำหน้าระหว่าง “สิทธิผู้ถูกกล่าวหา” กับ “การทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” และ “ประโยชน์สาธารณะ” ทั้งนี้ ประเทศไทยกับการกล่าวหาสามารถเกิดขึ้นได้โดยง่าย การแจ้ง การชี้เบาะแส หากสามารถเปิดเผยคนที่ถูกกล่าวหาย่อมถูกพิพากษาโดยสังคมก่อนที่จะมีคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือการดำเนินการโดยศาล จึงจำเป็นต้องมีความชัดเจนว่า จะพิทักษ์ สิทธิและดูแลผู้ถูกกล่าวหาได้อย่างไร และต้องสร้างการจัดการขององค์กรป้องกันและปราบปราม การทุจริตให้เข้มแข็งด้วยอีกทางหนึ่ง

หากพิจารณาเรื่อง “อำนาจไต่สวน” การดำเนินการไต่สวนทั้งหมดเป็นองค์อำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสามารถมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนได้ อันเป็น กระบวนการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยการไต่สวนเบื้องต้นเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริง คือ การตรวจสอบ แสวงหา รวบรวมพยานหลักฐาน (มาตรา ๔๗) อันเป็นการรวบรวมหลักฐาน ให้เพียงพอต่อการแจ้งข้อกล่าวหา กระบวนการดังกล่าวเกิดจากความตั้งใจของคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญที่บัญญัติคำดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยสามารถมอบหมายให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้หากเป็นคดีเล็ก หรือหากเป็นคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการเองก็สามารถกระทำ ได้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้แก้ไขเรื่องการไต่สวนนี้ให้เป็นการดำเนินการที่ใกล้ชิดที่จะสามารถชี้มูลความผิดได้แล้ว เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถโต้แย้งข้อกล่าวหา ก่อนการสรุปผลแห่งคดี จึงได้มีการแยก

การดำเนินการดังกล่าวเป็น “การไต่สวนเบื้องต้น” ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ ก่อนที่จะมีการไต่สวนต่อไป อย่างไรก็ดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถออกกระเบียบกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในปัจจุบัน เมื่อได้รับเรื่องแล้ว จะต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงว่า “มีมูล” หรือไม่ หากคดีมีมูลจึงดำเนินการไต่สวน โดยใช้ ๓ รูปแบบในการไต่สวน คือ (๑) รูปแบบองค์คณะ (๒) รูปแบบอนุกรรมการ หรือ (๓) รูปแบบคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากดำเนินการไต่สวนแล้วจึงจะแจ้งข้อกล่าวหา สรุปสำนวนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยต่อไป

เพื่อความชัดเจนควรมีการแยกผู้ถูกกล่าวหาข้างต้น เป็น “ผู้ถูกร้องเรียน” น่าจะเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แล้วหากคดีมีมูล จึงจะดำเนินการแจ้งว่าเป็น “ผู้ถูกกล่าวหา” ซึ่งสถานะจะต่างกัน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอความเห็นว่าการออกคำสั่งให้ “ไต่สวน” ผู้ถูกกล่าวหาควรได้รับรู้ว่าตนถูกกล่าวหา เพราะผู้ถูกกล่าวหาควรมีสสิทธิตัดค้านผู้ใช้อำนาจไต่สวนดังกล่าวว่าเป็นประปักษ์ต่อตนหรือไม่ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาอีกทางหนึ่ง อีกทั้งสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

กระบวนการทางวินัย หากเป็นการดำเนินการตามแนวทางตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในหมวด ๒ โดยการตั้งพนักงานไต่สวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเลย โดยตัด ๒ ขั้นตอนเดิมออก อาจมีการคัดค้านว่า “กระบวนการไต่สวนมิชอบ” และนำคดีสู่ศาลปกครองมากขึ้น

ดังนั้น จึงต้องมีความชัดเจนว่า คำสั่งให้ “ไต่สวนเบื้องต้น” หรือ “ไต่สวน” อยู่ในอำนาจศาลปกครองหรือไม่ และศาลปกครองสามารถยกเลิกคำสั่งได้หรือไม่ ทั้งนี้ แม้กระบวนการตั้งไต่สวนจะเป็นกระบวนการภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่คดีย่อมอยู่ในอำนาจศาลปกครองได้

การรับรู้ของสังคมเมื่อมีการกล่าวหาแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่หลังจากรับเรื่องจะดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง ดำเนินการไต่สวนหรือตั้งพนักงานไต่สวน สังคมจะเริ่มติดตามแต่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับไม่สามารถแจ้งการดำเนินการใด ๆ ต่อผู้ถูกกล่าวหาได้เลย อาจทำให้สังคมเกิดการตั้งคำถาม รวมถึงผู้แจ้งเบาะแสที่ต้องการทราบความคืบหน้าในการดำเนินการ ซึ่งจะทำให้ขาดช่วงการรับรู้ของสังคมไป

กรณีการไต่สวนเบื้องต้นจะเป็นกระบวนการก่อนการ “ไต่สวน” ซึ่งอาจทำโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่บางเรื่องอาจเป็นหน้าที่ของประธานกรรมการ กรรมการ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่ไต่สวนเองหากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้แทนศาลปกครองต่อประเด็นการดำเนินการทางวินัย

๒. การไต่สวนรูปแบบใหม่จะปรากฏในบทนิยามศัพท์ “ไต่สวน” หรือ “ไต่สวนเบื้องต้น” ทั้งนี้ หากพิจารณามาตรา ๔๕ จะเห็นได้ว่า กระบวนการไต่สวนมิได้มุ่งเน้นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เร่งรัดให้เกิดความรับผิดชอบของบุคคล แต่จะแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน จึงต้องเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อนำมาสู่การทำงาน ส่วนกรณี “สิทธิ” (มาตรา ๕๖) บุคคลย่อมมีสิทธิคัดค้านได้ หากกรรมการ ป.ป.ช. ถูกคัดค้านและเปลี่ยนตัว ต้องเกิดการรับรู้ ทั้งนี้ เมื่อถูกกล่าวหาต้องมีการแบ่งขั้นตอน คือ กระบวนการภายในของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกระบวนการภายนอก

๓. การดำเนินการตามมาตรา ๕๖ เชื่อว่าข้าราชการส่วนใหญ่ต้องการ และยอมรับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิเศษหากจะสามารถนำไปสู่การมีวินัยได้ แม้ไม่ใช่อำนาจตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการดำเนินการเรื่องวินัยมิใช่อำนาจตรงของรัฐธรรมนูญหรือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะนอกเหนือจากข้อหาการทุจริตแล้ว อาจมีการกระทำความผิดอื่นร่วมอยู่ด้วย เช่น กรณีประมาท หรือความประพฤติดื้อ เป็นต้น ดังนั้น สิ่งที่ต้องการ คือ “หลักประกัน” กรณีที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างคดีอาญากับคดีเกี่ยวกับวินัย โดยการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการประเภทต่าง ๆ มีคณะกรรมการดูแล หรือเรียกโดยย่อว่า “ก.” ต่าง ๆ เช่น “ก.พ.” “ก.ต.” เป็นต้น การดำเนินการกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว บุคคลยังมีผู้ใช้ผู้กระทำความผิด ดังนั้น กระบวนการที่ร่างขึ้นตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต้องไม่ต่ำกว่าเรื่องทางวินัย คือ ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา และคัดค้านได้ มาตรฐานการดำเนินการทางวินัยต้องไม่น้อยกว่าที่ “ก.” ต่าง ๆ ดำเนินการ โดยต้องให้เจ้าตัวรู้และสามารถปกป้องสิทธิได้ รวมทั้งต้องมีให้สาธารณชนรู้ว่าเป็นผู้ถูกกล่าวหา เพราะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ

๔. ในต่างประเทศบุคคลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลใด ๆ เพราะกระแสรังแกทำให้บุคคลต้องตกเป็นจำเลย ดังนั้น ขั้นตอนต่าง ๆ คณะกรรมาธิการวิสามัญต้องบัญญัติให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพ มีความรัดกุม และเกิดการหาข้อเท็จจริง เพื่อขจัดความผิดรวมทั้งเกิดความศักดิ์สิทธิ์ในการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนให้น้ำหนักต่อพยานหลักฐานที่ค้นพบ

๕. การแสวงหาข้อเท็จจริงหรือการตรวจสอบในมาตรา ๔๘ จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรับรู้ว่าถูกกล่าวหา และหลายคดีจะสามารถยุติได้ก่อนการตั้งไต่สวน

๖. การดำเนินการทางวินัยต้องมีความระมัดระวัง เพราะจะเป็นการดำเนินการที่เร็วกว่ากระบวนการทางอาญา ๑ ขั้นตอน คือ สามารถส่งให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยได้เลย

๗. เพื่อความชัดเจน ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามศัพท์ “ผู้ถูกกล่าวหา” ว่าเป็นการดำเนินการหลังจากมีการ “ไต่สวน” แล้วคดีมีมูล จึงแจ้งข้อกล่าวหา โดยบัญญัติขั้นตอนให้ชัดเจนไว้ในบทนิยามศัพท์

๘. ควรมีการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่น กรณีการไต่สวนสาธารณะ ที่ควรมีเพราะเป็นไปตามหลักสากล หรือการดำเนินการทางวินัยที่แต่เดิมหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยแล้วต้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน แต่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

หากผู้บังคับบัญชามีหลักฐานใหม่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนไป สามารถเสนอให้คณะกรรมการ
ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนมติได้

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความเห็นว่า กระบวนการไต่สวนใหม่ ผู้ถูกกล่าวหา
จะไม่รู้ตัวว่าถูกกล่าวหา เพราะกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ข้อพิจารณาคือ สิทธิของ
ผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเดิมเพียงใด ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการถูกแจ้ง
ข้อกล่าวหา อย่างไรก็ดี หนึ่งในกระบวนการตรวจสอบ คือ ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องมาให้ถ้อยคำต่อ
พนักงานไต่สวนก่อนที่จะมีการแจ้งข้อกล่าวหา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมตินัดประชุมครั้งต่อไป จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

๔.๑ ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม
คณะกรรมการฯ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

๔.๒ ครั้งที่ ๑๔ วันศุกร์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป

๔.๓ ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป

๔.๔ ครั้งที่ ๑๖ วันพฤหัสบดีที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา

๔.๕ ครั้งที่ ๑๗ วันศุกร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป

เมื่อจบระเบียบวาระการประชุมแล้ว พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธาน
คณะกรรมการวิสามัญ กล่าวขอบคุณกรรมการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและ
กล่าวปิดประชุม

ปิดประชุมเวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

.....
(นางธัญญา ศรีสุพรรณ) ผู้จัดทำบันทึก

.....
(นางสาวสุพร นิลทัพ) ทาน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการการวิสามัญได้รับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข ในการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันศุกร์ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ และมีมติให้เผยแพร่บันทึกการประชุมดังกล่าว

พลเรือเอก

(กฤษฎา เจริญพานิช)

เลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญ